

Eeva Valopaasi

MALAIKA- ÄITIYSVAATEMALLISTO

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Marraskuu 2009

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences	Opinnäytetyön päivämäärä 19.11.2009				
Tekijä(t) Eeva Valopaasi	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Muotoilun koulutusohjelma Vaatetus suunnittelu				
Nimeke Malaika- äitiysvaatemallisto					
Tiivistelmä <p>Opinnäytteeni tavoitteena oli suunnitella äitiysvaatemallisto suomalaiselle äitiys- ja lastenvaateyritys Malaikalle. Malliston valmistaminen tuli olla mahdollista tansanialaisista kitege- ja kangapuvillakan-kaista. Valmistus menetelmien piti olla yksinkertaisia, koska malliston tuotanto tapahtuu kehitysmaassa kehitysyhteistyöprojektissa, toden näköisesti Tansaniassa. Opinnäytetyöni on luonnollinen jatkumo työharjoitteluprojektilleni, jonka suoritin Tangassa, Tansaniassa. Mallisto tulee myyntiin suomeen.</p> <p>Malliston suunnitteluprosessin pohjana käytin G. B. Harrison teknologisen suunnitteluprosessin mallia. Oma sovellukseni selventää suunnitteluprosessin kulkua. Malliston suunnittelun tietoperustaksi selvitin odotusajan vaikutuksia naisvartaloon. Lisäksi suoritin haastattelututkimuksen odottaville ja pientenlasten äideille. Haastattelututkimuksella selvitin millaisia ongelmia naiset ovat kohdanneet odotusajan pukeutumisessa ja millaisia puutteita tämän hetkessä äitiysvaate tarjonnassa on. Haastattelun tulosten perusteella voidaan todeta, että uudelle äitiysvaate mallistolle on markkinoilla tilaa ja tarvetta. Erityisesti markkinoille kaivattiin uudenlaisia ja trendikkäitä äitiysvaatteita.</p> <p>Toimeksiantajani määritteli mallistolle muutamia vaatekappaleita, jotka malliston tulisi ainakin sisältää. Mallistosta toivottiin nuorekasta, rentoa ja värikästä, muuten sain suunnittelulle vapaat kädet. Suunnittelutyö eteni ideoinnista luonnoksiin, joiden toimivuutta äitiysvaatteena arvioin haastatteluista keräämälläni tiedolla. Lopulta piirsin yhdeksän mallia puhtaaksi, joista neljästä valmistin protokappaleet. Valmiiden vaatteiden toimivuutta arvioin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Toimeksiantaja oli erittäin tyytyväinen mallistoon kokonaisuutena. Osaan malleja täytyy vielä tehdä pieniä muutoksia. Malliston kehitys tulee vielä jatkumaan, kun valmistus saadaan käynnistymään tulevaisuudessa. Suunnitellusta yhdeksästä mallista saattaa valitun neljän lisäksi vielä päätyä muitakin malleja valmistukseen.</p>					
Asiasanat (avainsanat) Vaatetus suunnittelu, äitiysvaate, raskaus, haastattelututkimus					
Sivumäärä 43s. + Liitteet 4s.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;">Kieli</td> <td style="width: 33%;">URN</td> </tr> <tr> <td>Suomi</td> <td></td> </tr> </table>	Kieli	URN	Suomi	
Kieli	URN				
Suomi					
Huomautus (huomautukset liitteistä)					
Ohjaavan opettajan nimi Satu Kivimäki Ilona Kauppi	Opinnäytetyön toimeksiantaja Äitiys- ja lastenvaateliike Malaika				

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis 19.11.2009
Author Eeva Valopaasi	Degree programme and option Degree programme in Design Fashion Design	
Name of the bachelor's thesis Malaika- maternity collection		
Abstract <p>The aim of this bachelor's thesis was to design a maternity clothes collection for a maternity and children's wear company Malaika. It should be possible to manufacture the collection of Tanzanian kitenge and kanga fabrics. The manufacture process must be simple because the manufacturing will take place in Tanzania in the framework of developing co-operation. I did my internship in Tanzania so this bachelor's thesis is natural extension to that. The final collection will come in stores in Finland.</p> <p>I used G.B. Harrison's technological designing process as the foundation for designing the collection. I did my own application to illustrate the designing process. I collected information of pregnancy and how it changes the female body. I also made an interview research to mothers of small children and pregnant women. With the interview research I found out what kind of problems the women had with the pregnancy time clothing and what kind of gaps there are in the current market. As a result of the research it can be said that in the market there is room for new maternity clothes collection and that the users have need for that as well.</p> <p>As an assignment Malaika gave me few pieces of clothing that the collection should include and guidelines of what kind of style the collection should have. Otherwise I had freedom in designing the collection. The designing work proceeded from innovating to the sketches. Based on the interview results I evaluated the sketches and their functioning as maternity wear. Finally I made the drawings for nine final models and the Malaika people chose four of them. I manufactured the test versions of those four models. I evaluated the finished models together with the Malaika people. They were contented with the collection. Some small changes must still be done to some of the models. The collection will continue to develop, when the production will start in the future. Some of the designed nine models can end up to production together with four models chosen now.</p>		
Subject headings, (keywords) Clothe design, maternity clothes, pregnancy, interview research		
Pages 43p. + attachments 4p.	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Satu Kivimäki Ilona Kauppi	Bachelor's thesis assigned by Äitiys- ja lastenvaateliike Malaika	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	ÄITIYSSVAATEMALLISTON SUUNNITTELU HARRISONIA MUKAILLEN .	2
2.1	Prosessin vaiheet.....	4
2.2	Resurssit ja rajoitteet.....	6
3	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	9
3.1	Raskaana olevan naisen vartalo	9
3.2	Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä.....	12
3.3	Haastattelun laatiminen ja toteutus.....	13
3.4	Haastattelunvastausten sisällönanalysointi.....	14
3.5	Analyysin tulokset ja niiden tarkastelu	18
4	MALLISTON SUUNNITTELU	20
4.1	Luonnostelua.....	20
4.2	Mallien karsinta ja kehittäminen	23
4.3	Valmis mallisto.....	29
5	MALLIKAPPALEIDEN TESTAUS	33
5.1	Tuotanto-olosuhteiden huomioiminen valmistuksessa.....	33
5.2	Sovitus	33
6	ARVIOINTI	41
7	POHDINTA	42

LÄHTEET

KUVALUETTELO

LIITTEET

1 JOHDANTO

Kesällä 2007 suoritin syventävää harjoitteluani vammaisprojektissa Tangassa Tansaniassa. Harjoittelun tavoitteena oli suunnitella naistenvaate- ja asustemallisto ja opettaa sen valmistus paikallisille ompelijoille. Tarkoituksena oli kehittää toimintaa, jolla vammaisten lasten äidit voisivat oppia uuden tavan ansaita elinkeinonsa. Mallistoni valmistui ja sen nimeksi tuli Tangawizi (kuva 1).

KUVA 1. Tangawizi- malliston asuja ja laukkuja

Työharjoittelussa viettämäni kolme kuukautta oli nopeasti ohi, ja jo silloin puhuimme paikallisten projektijohtajien kanssa mahdollisesta jatkoyhteistyöstä. Tansaniassa aloitetulla projektilla on jatko- ja kehittämismahdollisuuksia, ja minulle jäi työharjoittelusta innostus työskennellä samankaltaisissa kehitysyhteistyöprojekteissa. Monipuolisesta vaatesuunnittelijan koulutuksestani hyötyvät paikalliset ja minulle riittää monenlaisia haasteita oman alani joka tasolla.

Suomessa vaatekauppa Malaika otti Tangawizi- laukkuja myyntiin ja kuuli yhteisten Tansanian kontaktien kautta minusta. Malaika on kahden etelä-pohjanmaalaisen äidin pyörittämä yritys, joka myy äitiys- ja lastenvaatteita. Malaikan suunnitelmissa on teh-

dä yhteistyötä kehitysapuprojektien kanssa ja auttaa näin luomaan työpaikkoja. Minun työharjoittelujaksoni tarkoitus oli juuri tuo sama työpaikkojen lisääminen. Malaikan yrittäjillä Mirka Yleniuksella ja Salome Mäellä on ollut toiveena saada oma mallisto Malaikalle, mutta kummallakaan ei ole vaatetusalan koulutusta, joten he haaveilivat suunnittelijan palkkaamisesta. Kuultuaan minusta Mirka Ylenius otti minuun yhteyttä. Aloimme suunnitella yhteistyötä ja sovimme, että teen oppinäytetyöni heille.

Oppinäytetyöni tavoitteena on suunnitella vaatekauppa Malaikalle äitiysvaatemallisto, jonka valmistus on mahdollista yksinkertaisilla menetelmillä suhteellisen yksinkertaisissakin olosuhteissa. Malliston materiaalit tulevat olemaan paikallisia kankaita. Koska tunnen Tansanian olosuhteet hyvin, suunnittelen malliston niin, että sen valmistus on mahdollista siellä. Jatkossa tarkoituksena olisi, että lähtisin itse käynnistämään malliston valmistusta johonkin Fida Internationalin kehitysyhteistyöprojektin alaisuuteen.

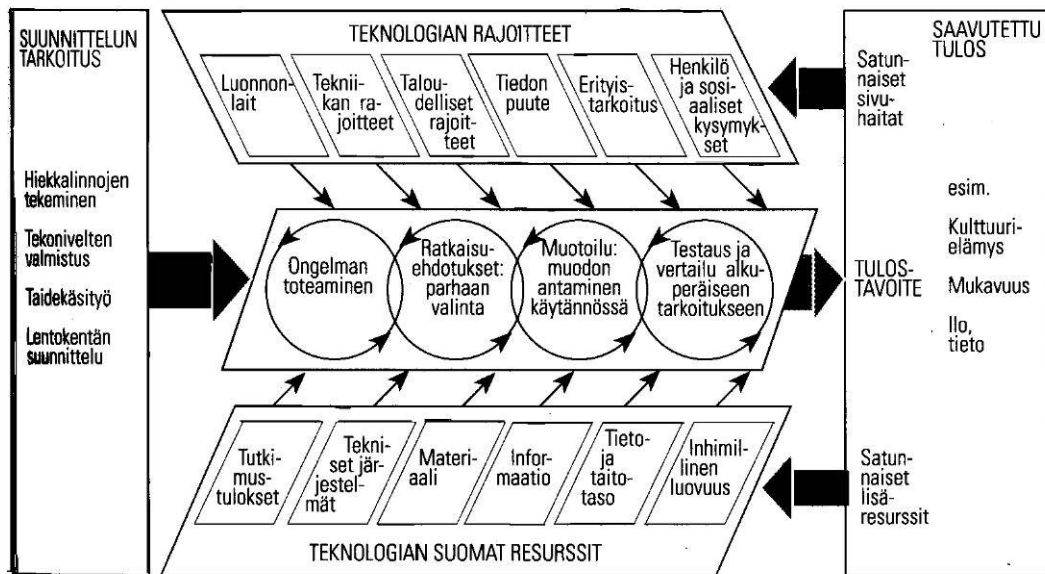
Malliston suunnitteluprosessin pohjana tulen käyttämään G.B. Harrisonin (1982) teknologisen suunnitteluprosessin mallia, jota sovellan äitiysvaatemalliston prosessin etenemisen kuvaamiseen. Malliston suunnittelussa joudun huomioimaan myös tuotannon rajoitteet, joten prosessimalli sisältää myös valmistuksen haasteita.

Valmiista mallistosta teen joitakin kokeilukappaleita ja sovitukset tehdään odottavalle äidille, jotta voin arvioida mallien toimivuutta käytännössä. Tarkoitukseni on myös tehdä haastattelututkimusta äitiysajan pukeutumista. Haastattelen odottavia ja pienten lasten äitejä. Pyrin selvittämään, millaisille äitiysvaatteille olisi tarvetta ja mitä kehitettävää kuluttajat ovat huomanneet.

2 ÄITIYSVAATEMALLISTON SUUNNITTELU HARRISONIA MUKAILLEN

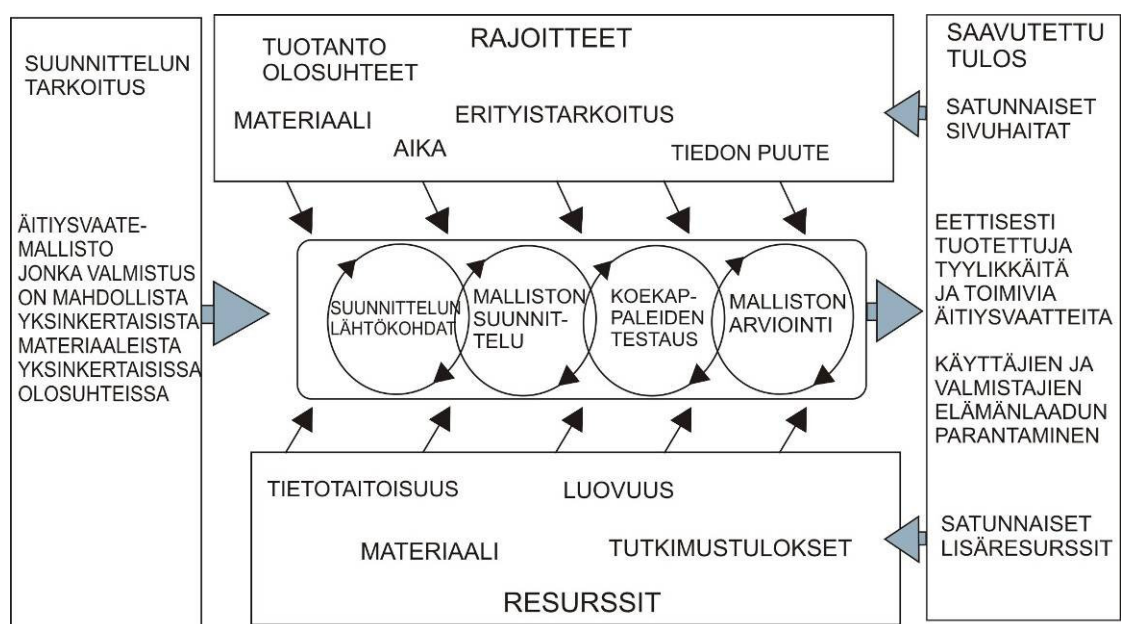
Harrisonin (1982) teknologiseen suunnitteluun kehittämä prosessimalli (kuvio 1.s.3) on alun perin tarkoitettu teolliseen käyttöön, mutta sen voi varioida myös käsityölliseen suunnitteluun. Harrisonin mukaan prosessin tulisi toimia niin, että suunnittelun lähtökohdana ja päämääränä olisi elämänlaadun parantaminen. Mallissa suunnittelu-

prosessi on kuvattu perättäisinä vaiheina, jotka limittyvät toisiinsa. Lisäksi mallissa on merkitty sekä resurssien että rajoitteiden puolelle inhimillisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat suunnitteluprosessiin. Harrisonin mallissa prosessin vaiheet on määritelty realistisesti, jolloin on helpompaa huomioida eri vaiheiden vaikutus suunniteluun. (Anttila 1992, 97–98.)

KUVIO 1. Harrisonin teknologisen suunnitteluprosessin malli (Anttila 1992, 97)

Olen mallintanut Harrisonin teknologisen suunnitteluprosessin mallia omaan projektiin sopivaksi (kuvio 2).

KUVIO 2. Malliston suunnitteluprosessin malli

Omassa suunnitteluprosessimallinnuksessani on tarkkaan määritelty suunnittelun tarkoitus ja toivottu tulos. Resursseina on mainittu suurilta osin samat kuin Harrisonin mallissa. Omassa mallinnuksessani ei ole resursseina *teknisiä järjestelmiä* eikä *informaatiota*. Mielestäni *informaatio* voidaan korvata *tutkimustuloksella*. Rajoitteissa mallinnuksessani ei ole *henkilö- ja sosiaalikykyjä*, koska toimin suurelta osin yksin projektissani. En ole myöskään laittanut mallinnukseeni rajoitteisiin kohtaa *luonnolait*, koska en koe että ne voisivat vaikuttaa malliston suunnitteluprosessiini. Rajoitteisiin olen lisännyt kohdat *aika*, *materiaali* ja *erityistarkoitus*. *Ajan* olen lisännyt, koska aikataulut ovat tiukkoja ja ajanpuutteen takia en välttämättä pysty tekemään kaikkea niin kuin haluaisin. *Eryitystarkoituksen* olen lisännyt rajoitteisiin, koska äitiysvaatteiden erityistarkoitus vaikuttaa suunnitteluun olennaisesti. *Materiaali* kohdan olen lisännyt sekä rajoitteisiin että resursseihin, koska vain yhteen materiaalin keskittyminen rajoittaa suunnitteluprosessia, mutta toimii myös mallistoa suunnitellessa yhdistävänä ja inspiroivana resurssina. Prosessin kulkua kuvaavat ympyrät kuvion keskellä olen korvannut tarkemmin malliston suunnittelua kuvaavilla määrityksillä.

2.1 Prosessin vaiheet

Suunnittelun tarkoitus

Tarkoituksena on suunnitella äitiysvaatemallisto, jonka pääasialliset materiaalit ovat joustamattomat puuvillakankaat. Mallisto on tarkoitus tuottaa eettisesti, jolloin malliston valmistuksesta on hyötyä myös sen tuleville ompelijoille. Tällaisella toiminnalla on voimaannuttava vaikutus koko yhteisöön (Fida International 2009). Harrison (1992) tähdentää, että prosessin lähtökohtana sekä päämääränä tulisi olla elämisen laadun parantaminen (Anttila 1992,97). Mallistoni tarkoitus on siis parantaa, sekä sen käyttäjien, että valmistajien elämän laatua.

Suunnittelun lähtökohdat

Omassa mallinnuksessani suunnittelun lähtökohtia ovat toimeksiantajan toive omasta mallistosta ja sen kautta tehtävä kehitysyhteistyö. Toimeksiantaja on todennut äitiysvaatteiden tarjonnan vähyyden Suomessa, joten mallistolle on selkeä tarve. Suunnittelun lähtökohtia ovat myös käyttämäni kitenge- ja kanga-kankaat. Lisäksi suunnittelussa täytyy huomioida yksinkertaiset olosuhteet, joissa tuotanto tapahtuu. Esimerkiksi

Tansaniassa ompelukoneet ovat pelkästään suoraommelta tekeviä koneita, mikä tarkoittaa sitä, että saumarakenteiden täytyy olla tehtävissä tällaisilla koneilla. Malliston ompelijoilla ei ole välttämättä ompelijan koulutusta, siksi vaatteiden rakenteet eivät voi olla kovin monimutkaisia. Ompelijat kuitenkin saavat koko ajan ohjausta kokeneemmilta ompelijoilta, ja taitojen kehittyessä he saavat vaativampia töitä.

Malliston suunnittelu

Malliston suunnitteluun vaikuttaa pienimuotoisen käyttäjätutkimukseni tulokset ja toimeksiantajien toiveet mallistolle. Pyrin selvittämään haastatteluilla millaisia tarpeita ja toiveita kuluttajilla on äitiysvaatteille. Suunnittelussa täytyy huomioida myös raskauden vaikutus naisvartaloon ja pukeutumiseen. Lisäksi on otettava huomioon valmistuksen rajoitteet. Malliston suunnitteluun vaikuttavat erityisesti suunnitteluprosessimallin kohdat *luovuus*, *materiaali* ja *erityistarkoitus*. Koska kyseessä on äitiysvaatteiden suunnittelu, on luonnollisesti otettava huomioon raskauden eteneminen ja sen vaikutus vaateen istuvuuteen.

Koekappaleiden testaus

Toimeksiantajan kanssa valitsemme mallit, joista valmistan prototyypit. Valmistuksessaikin voimavarana toimii prosessimallin kohta *luovuus*. Haastetta kaavoitukseen tuo *erityistarkoitus* ja *ajan* rajallisuus. Valmistukseen vaikuttaa tietenkin myös *tietotaitoisuus*, jota on kertynyt koulutukseni aikana. Koekappaleiden valmistuksessa täytyy miettiä myös työtapoja ja vaateen rakenteita.

Arviointi

Malliston ja koekappaleiden arvioinnin suorittavat toimeksiantajani ja minä itse. Arviointia tulee tapahtumaan koko prosessin ajan, kun luonnoksista valitaan jatkokehitteilyyn lopulliset mallit ja kun koekappaleiden toimivuutta testataan.

Tulostavoite

Prosessi mallin tavoitteena on äitiysvaatemallisto. Malliston vaatteiden on tarkoitus parantaa kuluttajien ja ompelijoiden elämänlaatua. Kuluttaja saa toimivia ja kauniita äitiysvaatteita ja tekijät toimeentulon.

2.2 Resurssit ja rajoitteet

Materiaali

Pyrin suunnittelemaan malliston niin, että pidän Tansanian olosuhteita esimerkkinä tuotannon resursseista ja niiden rajoitteista. Työskentelyolosuhteet ovat usein hyvin yksikertaiset, jolloin materiaalikaan ei voi olla kovin vaativa. Joustamatonta puuvillaa on helppo käsitellä, jolloin ompelukoneeltakaan ei vaadita monia hienoja ominaisuuksia. Mallistoon siis ei tule kovinkaan suurta variaatiota materiaaleissa, mutta tämä voi toimia myös malliston punaisena lankana.

Olen ajatellut yhdistellä yksivärisiä puuvillakankaita kuviollisiin perinteisiin Tansanialaisiin kitenge- ja kanga-kankaisiin (kuva 2.). Kitenge- ja Kanga-kankaat ovat molemmat värikkäästi kuvioituja kankaita, jotka myydään valmiiksi leikattuina noin kolmen metrin paloina. Koska kangas perinteisesti leikataan kahteen osaan, joista toinen puetaan lanteille hameeksi, kulkee kankaan kuviointi hulpioista hulpioon. Toisesta jäljellä jääneestä palasta ommellaan paita ja sitä voidaan käyttää huivin tapaan tai myös kantoliinana. Selkein ero kankaiden välillä on se, että kanga-kankaassa on noin puolentoista metrin mittainen kuvio, jonka alalaidassa lukee jokin elämän viisaus. Kitenge- kankaassa kuvio on yhtenäinen, mutta sekin kulkee hulpioista hulpioon.

KUVA 2. Tansanialaisia kitenge- ja kanga- kankaita.

Kauniista afrikkalaisista kankaista länsimaiseen tyyliin valmistettuja vaatteita ei Suomesta juuri löydy. Erittäin värikkäät ja kuviolliset kankaat tuovat vaatteisiin toimeksiantajien toivomaa eksotiikkaa ja väriä, mutta kokonaan kitenge- ja kanga- kankaista valmistettu vaate saattaa olla liian räiskyvä suomalaiseen makuun.

Tuotantoa ajatellen tansanialaiset kankaat ovat myös edullisia ja variaatiot väreissä ja kuvioissa ovat loputtomat. Kankaiden kuvituksista löytyy kuva-aiheita mielikuvituksellisista kukka- ja eläinornamenteista aina presidentin kasvokuvaan. Kitenge- ja kanga- kankaissa on laadullisia eroja, ja opin nopeasti huomaamaan laadukkaat kankaat huonompilaatuisista ollessani Tansaniassa. Länsimaalaisen näkökulmasta hintaero ei ole huomattava, mutta laadukkaat kankaat pitävät kuviot ja värit pesusta toiseen.

Puuvillalla on paljon hyviä vaatetuskankaalle sopivia ominaisuuksia. Sen kosteuden imukyky on hyvä, joten se tuntuu miellyttävältä iholla (Talvenmaa 1998, 15). Puuvilla on hengittävä materiaali ja on pehmeäntuntuista iholla. Puuvilla kestää hyvin korkeita pesulämpötiloja ja alkalisia pesuaineita. (Pakkala ym. 1979, 55.) Puuvilla värjäytyy helposti ja värin pitävyys on hyvä. Puuvilla läpäisee ilmaa hyvin, joten se on hyvin hengittävä materiaali. Se ei myöskään sähköisty suuren kosteussisältönsä vuoksi. (Boncamper 2004, 108–109.) Näiden ominaisuuksien takia puuvilla sopii hyvin äitiysvaatteiden materiaaliksi. Raskaus lisää ihon herkkyyden tunnetta ja hikoilua, tällöin on hyvä, että vaatteet ovat hengittävää materiaalia.

Aika

Aikatauluni tulevat olemaan tiukkoja. Ajankäyttö tuo omat haasteensa koko suunnitteluprosessiin. Minun täytyy pyrkiä sovittamaan omat aikatauluni toimeksiantajan aikatauluihin. *Aika* tulee olemaan rajoitteena koko prosessin ajan, mutta tiukat aikataulut auttavat minua tekemään työni. Ilman aikatauluja työt jäävät helposti tekemättä, kun ajattelee, ettei niillä ole kiirettä. Aika on jotakin mitä meillä kaikilla on yhtä paljon joka päivä. Fryn (1991) mukaan kysymys on vain siitä miten järjestämme aikataulumme. Hyvällä aikataulutuksella ajan hallinta helpottuu ja tavoitteisiin päästään ajallaan. Aikataulun tekemisessä pitää olla realistinen, jokin mikä sopii toiselle, ei välttämättä sovi minulle. Omat henkilökohtaiset tavat toimia kannattaa huomioida aikatauluja tehtäessä. (Fry 1991, 74, 88–92.)

Erityistarkoitus

Äitiysvaatteet voidaan määritellä erityisvaatteiksi, koska ne poikkeavat normaalista arkivaatetuksesta. Erityisvaatteita on hankalampi valmistaa, koska niiden suunnittelu vaatii erityistarkoituksen huomioimista (Hälinen ja Rytönen 1999,11). Äitiysvaatteita suunniteltaessa täytyy huomioida monia asioita. Vaatteen tulisi olla mukava ja mukautuva vatsan kasvaessa raskauden edetessä. Ei siis riitä, että vaatteessa on vatsalle tilaa vaan vaatteen tulee säilyä istuvana vatsan ympäröimän kasvaessa. Lisäksi vaatteen täytyy olla hyvännäköinen ja tyylikäs. Kaavoituksessa nämä asiat täytyy huomioida, jotta vaatteet toimivat myös käytännössä niin kuin on luonnosteluvaiheessa ajateltu.

Tiedon puute

Tässä vaiheessa tietoni äitiysvaatteista rajoittuu ystäväni kokemuksiin ja omiin päätelmiini. Tutkimusteni edetessä tietomääräni kuitenkin kasvaa ja palaute malleista toimeksiantajiltani estää minua toivottavasti suunnittelemasta täysin toimimattomia malleja. Yleensä on kuitenkin niin, että suurin osa tiedosta on saatavilla. Tarve etsiä tietoa tulee vasta, kun kysymyksiä herää.

Tietotaitotas

Tietotaitotasolla tarkoitan sitä ammattitaitoa, joka minulle on koulutukseni aikana kertynyt. Anttilan (2005, 55–56) mukaan suunnittelijan tietotaitotas heijastuu suoraan toimintaan ilman, että sitä pystyy tarkemmin määrittelemään. Käytännön työskentelijän hiljainen tieto kohdistuu ongelmaan, ja tekijä reflektoi työskentelyään jatkuvalla kierteellä. Tietotaito koostuu aikaisemmista kokemuksista, ammattitaidosta ja työskentelyssä nousevien ongelmien ratkaisukyvystä. Uusien tehtävien ratkaisut tehdään entisen osaamisen pohjalta. Tässä opinnäytetyössä vaaditaan uusia ratkaisuja, koska minulla ei ole aikaisempaa kokemusta äitiysvaatteiden suunnittelusta, kaavoituksesta ja valmistuksesta. Kuitenkin aikaisemmasta tiedosta on apua työssä, koska aikaisemman tietotaidon perusteella teen uudet ratkaisut.

Luovuus

Luova ihminen prosessoi aikaisemmin kokemaansa ja uusia kokemuksia ja luo niistä uuden kokonaisuuden. Luovuus on kyky lähestyä ongelmia uudella tavalla ja keksiä niihin uudenlaisia ratkaisuja. (Häti-Korkeila & Kähönen 1984, 90.) Luovuus voimava-

rana on uusiutuva luonnontuotetta mutta vaatii polttoainekseen tarpeeksi lepoa ja virikkeitä. Opinnäytetyöprosessi voi olla tiivis, mutta yritän muistaa omat voimavarani. Vaikka materiaali ja tuotannon haasteet rajoittavat mallien suunnittelua, omalla ammattitaidolla ja luovuudella pyrin ratkaisemaan ongelmat. Käytännössä siis joudun miettimään vaatteiden rakenteita enemmän, koska materiaali on jo tiedossa. Kettusen (2000,44) mukaan luovassa työssä on aina epäonnistumisen mahdollisuus. Epäonnistuminen pakottaa luovuuden pidemmälle ongelman ratkaisemiseksi. Kettunen jatkaa kuvaillen luovaa prosessia ponnistelujen ja hellittämisen vuorotteluksi. Usein ideat ja ratkaisut löytyvät vasta sen jälkeen, kun on hetkeksi irrottautunut työskentelystä ja antaa luovuudelle tilaa ja rauhaa.

Tutkimustulokset

Tutkimustulokset ovat sitä materiaalia jota pyrin keräämään lukemalla aiheesta kirjallisuutta ja tekemällä haastatteluja malliston kohderyhmälle. Selvitän mitä naisvartalolle tapahtuu raskauden aikana ja minkälaisia vaikutuksia sillä on vaateen istuvuuteen.

3 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

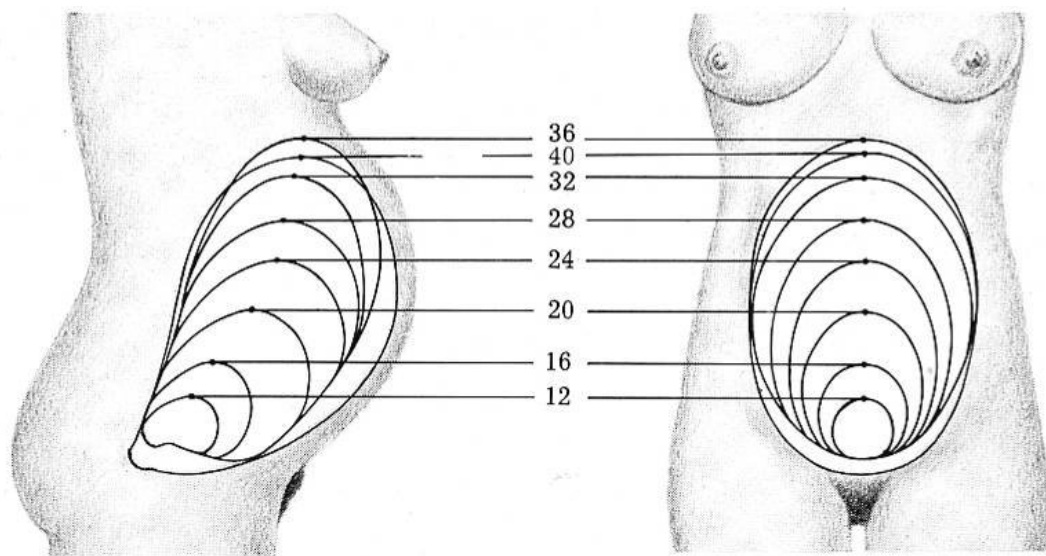
Äitiysvaatemalliston suunnitteluun toimeksiantajani on antanut aika vapaat kädet. Kävimme aiheesta sähköpostikeskustelua, jossa Mirka Ylenius esitti mallistoa koskevia toiveitaan. Malliston toivotaan sisältävän ainakin erilaisia paitamalleja, tunikan ja housut. Malliston vaatteiden toivotaan olevan mukavia käyttövaatteita, joissa on ripaus eksotiikkaa. Kohderyhmäksi on rajattu 25–35-vuotiaat naiset. Värimaailma mallistolle saisi olla rikas. Tätä ei ole vaikeaa toteuttaa, kun käytän afrikkalaisia kankaita, joita käytin työharjoittelussa tekemässäni mallistossa. Malliston vaatteiden pitää olla sellaisia, joiden toteuttamien onnistuu yksinkertaisissakin olosuhteissa. Malliston suunnitteluun vaikuttavat myös haastattelut ja sen tulokset sekä tietenkin raskauden vaikutukset naisvartaloon ja tämän vaikutus vaatteisiin.

3.1 Raskaana olevan naisen vartalo

Raskaus aiheuttaa naisen kehossa monenlaisia muutoksia, ja vaikka se on fysiologinen tila, se on sekä henkinen että ruumiillinen rasitus. Odottavan äidin koko elimistö joutuu mukautumaan uuteen tilanteeseen. Kohtu kasvaa koko raskauden ajan, mutta tulee

näkyviin noin neljännen raskauskuukauden kohdalla, kun se ei enää mahdu lantion onteloon piiloon. Kohtu kasvaa tasaiseen tahtiin viikolle 36 asti. Näihin aikoihin lapsen pää asettuu lujasti lantioon paikoilleen. Tätä vaihetta sanotaan kiinnittymiseksi ja tällöin kohdun pohja laskeutuu hieman (kuva 3). (Kitzinger 1990,69.)

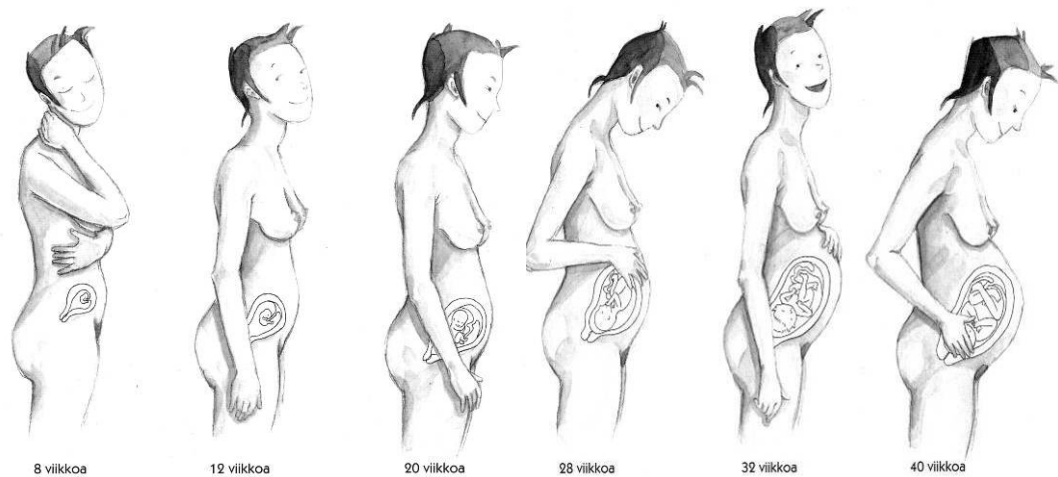
Ensimmäisen kolmanneksen aikana painon nousu on vielä vähäistä, eikä missään raskauden vaiheessa paino saisi nousta yli puolta kiloa viikossa. Odottavan äidin asento muuttuu takakenoiseksi, kun kohdun paino vaikuttaa kehon painopisteeseen. (Saarikoski 1992.)

KUVA 3. Vatsan kasvu raskauden aikana. (Kitzinger 1990, 69)

Edellä mainitut muutokset vaikuttavat vaatteiden vaatimuksiin. Vaatteen on siis joustettava vatsan seudulta ja mukauduttava vatsan kasvuun. Yleinen ratkaisu on käyttää vatsan alueella joustavaa kangasta esimerkiksi resoria. Omassa mallistossani ei kuitenkaan voida käyttää juostavia kankaita tuotannon yksinkertaisuuden vuoksi. Vaatteen mukautuminen vatsan kasvuun on siis ratkaistava toisella tavalla.

Kaavoituksessa täytyy myös huomioida odottavan äidin painopisteen muutos (kuva 4). Selän painuessa kaarelle, voisi niin sanottu normaalilla kaavoituksella tehty vaate muodostaa pussia selkään eikä istuisi kauniisti selästä.

KUVA 4. Vauva kasvaa ja kasvattaa äidin vatsaa (Peltonen 1994, 44-45)

Kohdun painon lisääntyessä vatsalihakset venyvät ja ristiselän kaari korostuu, jolloin selän voimakas notko muuttaa ryhtiä. Rintojen kasvu ja aristavat nännit ovat raskauden ensimmäisiä merkkejä. Pienirintaiset naiset saattavat huomata selvää rintojen kasvua jo heti raskauden alkuvaiheessa. Isorintaisilla taas koko muutoksia ei välttämättä ole alkuvaiheessa. Rintojen kasvu jatkuu läpi koko raskauden. (Kitzinger 1990, 33; Morgan 2006, 203-208.) Odotusajan vaatetuksen täytyy siis mukautua myös rintojen kasvuun, eikä pelkästään vatsan pyöristymiseen.

Raskaus nostaa kehon lämpötilaa ja kiihdyttää aineenvaihduntaa, mikä aiheuttaa normaalia voimakkaampaa hikoilua (MacDougal 2004,38). Hikoilun lisääntyminen vaikuttaa materiaalin valintaan, äitiysvaatteen materiaaliksi kannattaa siis valita hengittäviä materiaaleja kuten puuvilla. Odotusaikana kannattaa välttää paksuja materiaaleja myös talvikautena, koska suurin osa naisista on kuumissaan raskauskuukausien ajan (Musgrave 1987,11). Vaatteen mallilla voi myös lisätä käyttömukavuutta. Suuremmat kädentiet ja tarpeeksi laaja pääntie eivät tunnu niukoilta tai ahdistavilta.

Raskauden aikana verivolyymin kasvu ja solujen ulkopuolisen nesteen määrän kasvussa ilmenee turvotusta. Yleensä turvotusta on eniten alaraajoissa, mutta myös sormissa ja kasvoissa etenkin loppuraskaudesta. (Haukkamaa 1996, 313-314) Turvotuksen takia tiukkoja nyörejä ranteissa ja nilkoissa äitiysvaatteissa tulisi välttää. On tärkeää tuntea olonsa mahdollisimman mukavaksi raskauskuukausien aikana (Musgrave 1987, 11).

3.2 Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä

Haastattelu on hyvä tapa kerätä tietoa silloin, kun tarvitaan käyttäjän tietoa kuluttajan kokemuksista jonkin tuotteen parissa. Vain käyttäjiltä saadaan tietoa siitä, miten olemassa olevat tuotteet toimivat. Käyttäjältä voi saada myös hyödyllisiä parannusehdotuksia. (Hyysalo 2006, 1,117–119.) Omassa tutkimuksessani haluan selvittää millaisia kokemuksia kuluttajilla on äitiysvaatteista. Haastattelun avulla voin kartoittaa yleisempiä ongelmia joita odotusajan pukeutumisessa on. Tulosten perusteella pyrin kehittämään uusia tapoja ratkaista äitiysvaatteissa ilmeneviä ongelmia. Valitsin haastattelutyypiksi teemahaastattelun. Teemahaastattelu soveltuu hyvin tilanteeseen, jossa haastateltava tietää jo jotakin haastattelun aiheesta, mutta tarvitsee tietoa vielä käyttäjältä tuotesuunnittelun kannalta merkittävää informaatiota. Teemahaastattelu sallii haastattelu tilanteessa nousevien asioiden syvemmän käsittelyn ja jo käsiteltyyn asiaan palaamisen. (Hyysalo 2006, 124.)

Haastattelu on tiedonkeruumenetelmänä yksi yleisimmin käytetyistä menetelmistä. Haastattelu on melko yksinkertainen toteuttaa ja voidaan järjestää hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla. Kunhan haastattelija ja haastateltava puhuvat samaa kieltä, voi haastattelun tehdä kuka tahansa. Kuitenkin tärkeintä on selvittää, mitä haastattelulla pyritään saamaan selville. Haastattelijan rooli on haastelussa hyvin tärkeä. Haastattelijan on ymmärrettävä, mitä haastateltava oikeasti tarkoittaa, näin voi käydä, jos haastateltavan annetaan ilmaista itseään liian abstraktein ilmaisin. (Huotari ym. 2003, 28-29.) Omassa haastattelututkimuksessa pyrin siis selvittämään tarkoin haastattelun tarkoituksen haastateltaville ja teen lisäkysymyksiä, jos en ymmärrä mitä haastateltava tarkoittaa vastauksellaan.

Haastattelun etuna tiedonkeruumenetelmänä on sen joustavuus tilanteen edellyttävällä tavalla. Haastattelutilanteessa voidaan myötäillä vastaajaa ja tehdä tarkentavia kysymyksiä, jolloin voidaan saada varmemmin tietoon se, mitä haastateltava tarkoittaa. Haastattelun etuja on myös se, että suunnitellut henkilöt saadaan yleensä osallistumaan tutkimukseen. Haastateltavat on myös helppo tavoittaa myöhemmin, jos halutaan tehdä lisätutkimusta tai täydentää aineistoa. Haastattelun miinuspuolia on muun muassa se, että haastateltava haluaa mieluusti esiintyä sosiaalisesti hyvässä valossa. (Hirsijärvi

ym. 1997, 202.) Tämä ei kuitenkaan ole todennäköistä minun tutkimuksessani, koska aihe ei koske mitään sellaista aihepiiriä, jossa haastateltava voisi osoittautua huonoksi tai hyväksi ihmiseksi.

3.3 Haastattelun laatiminen ja toteutus

Haastattelukysymysten muotoilussa on tärkeää pystyä arvioimaan, kuinka paljon haastateltavat tietävät aiheesta. Mitä enemmän haastateltavat tietävät aiheesta, sitä tarkempia kysymyksiä voidaan tehdä. Tärkeää on saada käyttäjältä se tieto, jonka kysyminen ei tule suunnittelijalle mieleen. (Hyysalo 2006,121.) Pyysin haastateltaviksi ystäviäni, jotka sopivat kohderyhmään eli 25–35-vuotiaita odottavia tai pienten lasten äitejä. Pysin keräämään tietoa erityisesti siitä, mitä nykyisiltä äitiysvaatemarkkinoilta puuttuu ja mitä kehitettävää äitiysvaatteissa on. Haastatellavilla on omakohtaiset kokemukset äitiysvaatteista ja näitä kokemuksia haluan käyttää hyväkseni suunnittelussa.

Keräsin haastatteluja kuudelta ystävältä puhelimitse tai kasvotusten. Lisäksi lähetin haastateltaville kysymykset ja haastattelun tukena käyttämäni kuvat äitiysvaatteista (LIITE 1). Hyysalon (2006, 124) mukaan teemahaastattelussa haastattelijalla on kysymysrunko, jota käydään läpi haastateltavan vastauksiin mukautuen tekemällä väliin tarkeantavia kysymyksiä. Tällä pyritään siihen, että esiin saadaan myös se tieto, jota haastattelija ei osaa kysyä. Teemahaastattelu toimii silloin, kun haastattelija tietää jo valmiiksi jotain aiheesta. Aikaisempi tietoni perustuu lukemaani tietoon äitiysvaatteista ja siihen, mitä ystäväni ovat minulle kertoneet raskausajan vaatteista. Lisäksi tietoni vaikuttaa oma tietotaitoni. Ammattitaitoni perusteella pystyn tekemään päätelmiä, minkälaisia ongelmia äitiysvaatteiden kaavoituksessa ja suunnittelussa saattaisi ilmetä.

Haastattelulla pyrin selvittämään omia olettamuksiani oikeiksi tai vääriksi. Haluan selvittää, miten raskausaika on vaikuttanut pukeutumiseen, ja minkälaiset vaateen ominaisuudet on todettu toimiviksi. Suunnitellessa jokin idea saattaa tuntua teoriassa hyvältä, mutta käytännössä idea ei olekaan toimiva. Haastattelurungon tukena käytän kuvia, joita haastateltava voi käyttää esimerkkinä. Valitsin kuviin erilaisia paita- ja mekkomalleja (liite 1), koska niitä toimeksiantaja on toivonut mallistoon. Valitsin malleja, joiden materiaalit voisivat vastata joiltakin osin niitä materiaaleja, joita omaan mallistooni tulee. Äitiyspaidoista löytyi helposti kuvia, joissa materiaalina oli

trikoo. Malaika-mallistoon ei kuitenkaan tule trikoovaatteita, joten niistä minun ei kannata haasteltavilta kysellä. Markkinoilta löytyy muutenkin runsaasti trikoovaatteita ja nykymuodin mukaisia pitkiä trikoopaitoja, jotka eivät ensisijaisesti ole äitiysvaatteita mutta voidaan hyvin käyttää pitkälle raskauden aikana.

Haastattelin kolmea odottavaa äitiä ja kolmea alle vuoden ikäisen lapsen äitiä. Haastateltavat löytyivät omasta tuttavapiiristä. Haasteltavilta sain vastauksia kysymyksiini auliisti ja kaikki osallistuivat mielellään. Odotusajan pukeutuminen oli aiheuttanut sen verran päänvaivaa, että sanottavaa löytyi. Koska haastateltavat olivat kaikki jollain tavoilla tuttaviani, olivat haastattelu tilanteet luontevia ja keskustelua syntyi itsestään. Suoritin haastattelut puhelimitse, kasvotusten ja sähköpostilla. Sähköpostilla lähetin haastatteluun liittyvät vaatekuvat ja haastattelu kysymykset. Haastateltavien oli helppo kuvista osoittaa mitä tarkoittivat vastauksellaan. Lisäksi he kommentoivat vaatekuvia ja kertoivat huomioitaan niistä.

3.4 Haastattelunvastausten sisällönanalysointi

Laadullista tutkimusta tehtäessä voi käyttää yksinkertaista runkoa, jolla kuvataan analyysin etenemistä. Ensimmäisenä päätetään, mikä aineistossa on kiinnostavaa. Toisena käydään läpi aineisto ja merkitään asiat, jotka sisältyvät kiinnostukseeni. Kaikki muu jätetään pois. Merkityt asiat kerätään yhteen ja erotetaan muusta aineistosta. Tämän jälkeen aineisto luokitellaan ja teemoitetaan. Lopuksi kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi ym. 2002, 93–94.) Tämän rungon perusteella aloitin aineiston analyysin. Käyttäjätutkimusta tehtäessä tieto prosessoituu suunnittelijan kokemuksen kautta (Batterbee ym. 2003). Tämä tarkoittaa sitä, että aineistoa läpikäydessäni aikaisempi tietotaitoni vaikuttaa siihen, mitä pidän tärkeänä informaationa suunnittelun kannalta.

Kirjallisen materiaalin jaoin ryhmiin. Lukiessani aineistoa yhä uudestaan ja uudestaan läpi merkitsin ylös kohdat joissa puhuttiin samasta aiheesta. Aineistosta nousi selkeästi esiin teemat, jotka valitsin aineiston analysoinnin kohteiksi: *odotusaika ja tyyli, vaateen malli, äitiysvaatteiden tarjonta ja äitiysvaatteiden mukavuus*. Haasteltavien nimet on muutettu.

Odotusaika ja tyyli

Aineiston perusteella haastatteluun vastanneet suosivat samantyylistä pukeutumista kuin ennen raskautta. Äitiysvaatteiden tarjonnasta ei vaan aina tahtonut löytyä sellaisia. Esimerkiksi kapealahkeisia farkkuja ei markkinoilta odottajalle löytynyt. Äidit eivät tahtoneet vaihtaa tyyliä raskausaikana, vaan ostivat mieluummin suurempia ko-koja tai käyttivät omia vanhoja vaatteita kuin erityylyisiä äitiysvaatteita. Oma tyyli koettiin tärkeäksi osaksi omaa identiteettiä eikä sitä haluttu raskauden myötä muuttaa.

”...haluan näyttää hyvältä myös raskauden aikana enkä kulkea mammasäkeissä” Maija 24 v.

Kesäpukeutumisessa suosittiin mekko ja leggingsit yhdistelmää, joka on muutenkin yleinen nuorten naisten pukukoodi.

Vaatteen malli

Kaikki haasteltavat kertoivat raskausaikana suosineensa vaatteita, jotka paljastavat raskauden. Raskautta ei haluttu peitellä suurilla vaatteilla, vaan haastateltavat suosivat hyvin istuvia vaatteita jotka paljastavat vatsan pyöreyyden. Tarpeeksi pitkät paidat jotka yltyvät mahan ylitse, mainittiin monesti. Tällä hetkellä muodissa olevat tunikat olivat myös suosittuja, eikä niitä tarvitse erikseen ostaa äitiysvaateosastolta. Normaali mitoituksella valmistetuista tunikoista löytyi malleja joissa on tilaa kasvavalle vatsalle

Haasteltavat eivät muuttaneet käyttämäänsä helmanpituutta odotusaikana. Nyt muodissa oleva polven yläpuolelle ulottuva helma oli suosituin. Täyspitkät helmat koettiin ahdistavana, kun liikkuminen oli muutenkin hankalaa. Pitkät helmat tuntuivat myös kuumilta ja siksi suosittiin lyhyempää helmaa.

”...en oikeastaan käyttänyt mekkoja ennen raskautta, mutta raskauden aikana huomasin ne todella mukaviksi. Nyt raskauden jälkeenkin käytän enemmän hameita ja mekkoja, kuin ennen” Henna 28 v.

Pääntien syvyys saattoi muuttua hieman avarammaksi raskauden aikana, koska rintojen kasvun myötä pieni pääntie saa näyttämään rinnat vieläkin suuremmilta. Avaramman pääntien koettiin vaikuttavan keventävästi kokonaiskuvaan. Tiukat pääntiet koet-

tiin myös ahdistaviksi. Kuitenkin rintojen väliin tulevan v-mallisen pääntien alle puetaisiin toppi. Lisäksi mainittiin että vaate olisi hyvä saada helposti pois päältä koska raskauden aikana hengästyy helposti ja vaate saattaa tuntua silloin liian kuumalta

”...melko avara, mut ei mitään paljastelua”Maija24 v.

Äitiysvaatteiden tarjonta

Haastateltavat kokivat monesti äitiysvaatteiden tarjonnan suuntautuneen tyyllisesti yli kolmekymppisille. Yksi haastateltava tarkoitti tällä ihmettelevänsä sitä, miten klassisia kaupoista löytyvät mallit olivat. Haastateltava mietti myös sitä, odotetaanko hänen pukeutuvan konservatiivisemmin vain, koska hänestä oli tulossa äiti. Odotusajan vaatteisiin toivottiin rentoutta ja tyttömäisyyttä. Äitiysvaatteita ei koettu muodikkaiksi ja nuorekkaiksi. Nykyisen tarjonnan vaatteet koettiin tylsiksi ja tarjontaan toivottiin vaatteita, jotka olisivat vähän erikoisempia.

”Äitiysvaateosastolla paidat ovat vaan jotenkin liian mammamaisia.”Minna 27 v.

Suppean tarjonnan vuoksi moni oli huomannut, että kivan vaateen löydettyään moni muukin odottaja oli löytänyt saman vaateen. Oma yksilöllistä tyyliä oli siis entistä vaikeampaa tuoda esiin pukeutumisellaan.

Äitiysvaatteiden värivalikoimaa kritisoitiin myös. Moni olisi halunnut pukeutua värikkäämpiin vaatteisiin kuin äitiysvaateosastoilla oli tarjolla. Yksi haastateltavista kertoi, että olisi halunnut pukeutua pirteämmän värisiin vaatteisiin, koska olotila ei sitä muuten ollut. Värivalikoima koettiin rajoittuvan maanläheisiin väreihin ja haastatteluun vastanneet olisivat kaivanneet laajempaa värivalikoimaa.

”...en todella ole äitimaatyyppejä, joten en halua pukeutuakaan niin”Mari 30 v.

Monet mainitsivat, että olivat löytäneet ulkomaisista nettikaupoista kauniita ja hieman erilaisia äitiysvaatteita, mutta kokivat tilaamisen hankalaksi ja varsinkin mahdollinen palauttamien mietitytti. Lisäksi hinta tuli monelle kynnyksykysymykseksi. Vaatteet olivat usein valmiiksi hintavia ja postikulujen kanssa kustannukset nousivat liian korkeiksi.

Erityisen hankalaksi haastateltavat mainitsivat kauniiden juhlavaatteiden löytämisen raskauden aikana. Toisaalta mietittiin sitä, onko järkevää ostaa yksien juhlien takia vaatetta, jota tulee käytettyä vain sen yhden kerran. Kuitenkin todettiin, että juhliin oli pukeuduttava jollakin tavalla kuitenkin ja arkivaatteissa ei haluttu mennä.

”...äitiysmallistoissa ei vaan ollut juhlavaatteita, ompelin lopulta itse” Heidi 26 v.

Toinen hankalaksi koettu vaate oli ulkotakit. Äitiysvaate mitoituksella tehtyjä takkeja ei kaupoista tahtonut löytyä alkuunkaan. Ulkotakeissa mainittiin sama asia kuin juhla-vaatteistakin, eli kannattaako niin lyhyen ajan takia ostaa vain sen ajan sopivaa vaatetta. Ne haastateltavat, joiden raskauden viimeinen kolmannes osui talvelle, kokivat tarpeeksi lämpimien vaatteiden löytämisen erityisen hankalaksi. Kesäaika koettiin huomattavasti helpommaksi, koska kylmyydeltä ei tarvinnut suojautua niin paljon. Lisäksi kesävaatteet mukautuivat raskauteen paremmin.

Äitiysvaatteiden mukavuus

Vaatteiden mukavuus nousi monelle tärkeämpään asemaan pukeutumisessa kuin ennen. Materiaalin merkitys korostui, kun raskauden myötä hikoilu lisääntyi.

”Kaikissa vaatteissa materiaalilla oli suuri merkitys. Itse hikoilin ainakin niin paljon, että mieluiten piti päällään kevyitä ja hengittäviä materiaaleja” Liina 26 v.

Epämukaviksi vaatteiden ominaisuuksiksi haastateltavat mainitsivat liian tiukat käden-tiet jotka puristivat kainaloista ja ahtaat pääntiet tuntuivat tukalilta. Lisäksi mainittiin karheat ja kovan tuntuiset materiaalit.

”Raskausaikana olen huomannut ihoni herkistyneen ja monet karheat materiaalit tai tekokuidut hiertävät tai hiostavat epämiellyttävästi.” Maija 24 v.

Housuissa monet olivat suosineet joustavakankaisia malleja, joissa oli joustava vyötärö resorikankaasta. Kaikki vatsaa painavat saumat ja leikkaukset tuntuivat epämukavilta. Vatsan ylittävät ”pussit” oli todettu hankaliksi ja epätoimiviksi.

” ... ”muka” äitiyshousut, joissa oli kyllä masulle paikka, mut kiristi hirveesti alavatsasta etenkin istuessa: ei voinut pitää. Tai sit liian kireä yläkuminauha, kiristi masun päältä” Minna 27 v.

Lisäksi housujen helppo puettavuus mainittiin, kun kumartuminen raskauden edetessä alkoi käydä hankalaksi. Haastateltavat nostivat mukavuuden tärkeimmäksi äitiysvaatteen ominaisuudeksi, koska usein odotusaikana olo on muutenkin tarpeeksi tukala. Tärkeä vaatteen ostokriteeri on sen istuvuus. Äitiysvaatteista erityisesti housuista oli vaikeaa löytää sopivia ja vatsan kanssa toimivia malleja.

”Käytän mielelläni niukkalinjaisia paitoja, kunhan niissä riittävästi pituutta” Maija 24 v.

3.5 Analyysin tulokset ja niiden tarkastelu

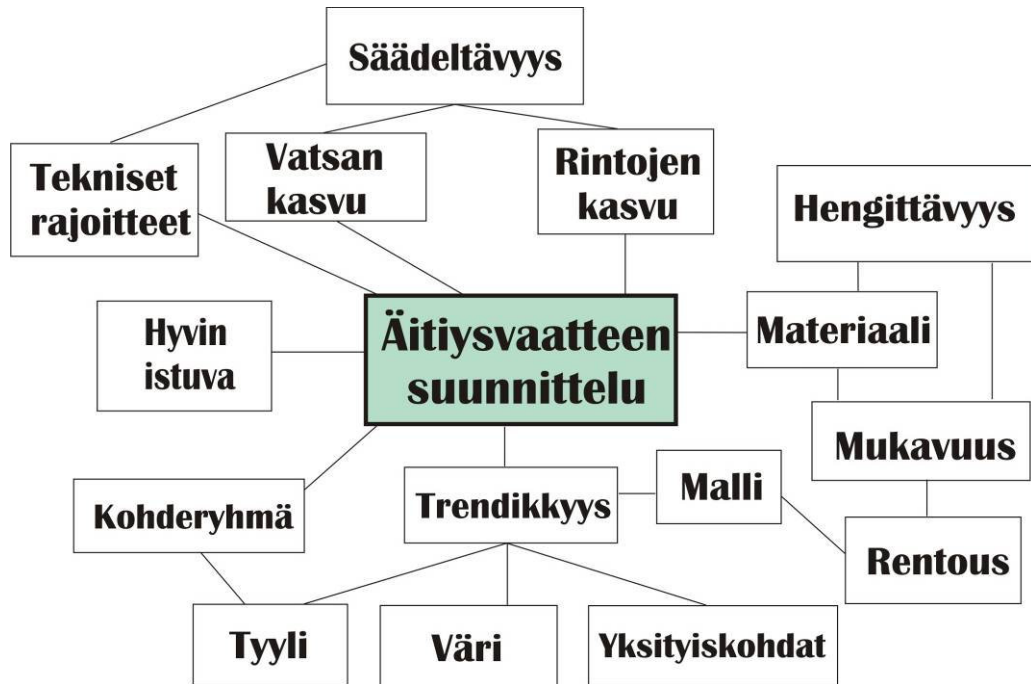
Yhteenvedona voidaan todeta, että äitiysvaatteiden tarjonta on suppeaa ja uudelle odotusajanmallistolle on kysyntää kuluttajien keskuudessa. Äitiysvaatteisiin kaivataan nuorekkaampia trendikkäitä vaihtoehtoja ja yksilöllisyyttä. Myös Pimiäisen (2008) tutkimuksessa oli havaittu äitiysvaatteiden tarjonta heikoksi, eivätkä kuluttajat olleet löytäneet omantyyllisiä vaatteita odotusajalle. Musgraven (1987, 11) mukaan on tärkeää pitää oma tyyli pukeutumisessa myös raskauden aikana ja tuntea olonsa mahdollisimman mukavaksi, normaaliksi ja rennoksi kuin mahdollista. Karin (2006) tutkimuksen mukaan kuluttajat kaipaavat trendikkäitä perusvaatteita mutta myös uniikkiutta äitiysvaatetarjontaan.

Äitiysvaatteen suunnittelussa täytyy huomioida vaatteen mukavuus mallin ja materiaalin kannalta. Vaatteessa ei saisi olla vatsaa painavia saumoja ja käden- ja päätiet eivät saa olla liian ahtaita. Odotusajan vaate ei kuitenkaan saa olla pelkkä löysä säkki, vaikka se olisi miten mukava päällä. Vaatteen täytyy olla hyvin istuva ja raskaus saa näkyä.

Analyysin tulosten mukaan äitiysvaatteissa tulee olla enemmän väri vaihtoehtoja. Pimiäisen (2008) tutkimuksen mukaan värillä on suuri vaikutus kuluttajan ostopäätök-

seen. Tuote ei mene kaupaksi jos väri on väärä, vaikka malli ja materiaali miellyttäisivät.

Tutkimusaineiston perusteella laadin miellekartan äitiysvaatteen suunnitteluun vaikuttavista asioista, johon lisäsin myös Tansanian olosuhteiden tuomat tuotannon rajoitteet.

KUVIO 3. Miellekartta äitiysvaatteen suunnittelusta

Miellekartan tarkoituksena on selvittää äitiysvaatemalliston suunnitteluun vaikuttavien osa-alueiden yhteyttä. Suunnittelussa täytyy huomioida teknisten rajoitteiden yhteys materiaaliin. Koska materiaaliksi on valittu Tansaniaiset kankaat, jotka ovat joustamatonta puuvillaa, täytyy suunnittelussa huomioida tämä kankaan ominaisuus. Säädeltävyys olisi ratkaistavissa helposti käyttämällä joustavaa resoria, mutta materiaalin takia täytyy ongelma ratkaista muilla keinoin. Pelkkä materiaalin ja tuotantomaa-olosuhteiden teknisten rajoitteiden huomioiminen ei riitä, vaan malliston täytyy täyttää myös miellekartan muuta ominaisuuksia. Malliston täytyy soveltua kohderyhmän tarpeisiin tyyllillisesti, ja vaatteiden täytyy mukautua raskauden tuomiin vartalonmuutoksiin, kuten rintojen ja vatsan kasvuun. Lisäksi malliston täytyy täyttää toimeksiantajan vaatimukset värikkydestä, trendikkydestä ja rentoudesta.

4 MALLISTON SUUNNITTELU

4.1 Luonnostelua

Luonnostelu alkoi heti prosessin alkuvaiheessa, koska luonnollisesti opinnäytetyön aihe pyöri päässäni, ja malleja ”putkahteli” mieleeni. Aivan aluksi tein itselleni inspiraatiokollaasin (kuva 5) kuvastamaan Malaika-malliston värimaailmaa, tunnelmaa ja ajatusmaailmaa. Halusin piirtää kaikki ideat talteen ja näin jatkokehittelyä tapahtui luonnollisesti koko ajan. Lisäksi tiukka aikataulu vaikutti niin, että tutkimusta ei voi tehdä koko ajan, mutta malleja voi piirtää. Haastattelun tulosten perusteella pystyin kehittämään valmiita malleja ja tekemään karsintaa.

KUVA 5. Inspiraatiokollaasi

Kollaasissa näkyy Malaikan väen mallistolle toivoma kirkas värimaailma. Hain aurinkoista tunnelmaa, joka muistuttaa Afrikan lämmöstä ja vaatteiden tulevasta valmistusmaasta. Olen kerännyt kollaasiin myös erilaisia kuoseja muistuttamaan tansanialaisista kankaista. Suunnitellessa on tärkeää pitää edellä mainitut asiat mielessä, koska ne rajoittavat mahdollisuuksia.

Luonnosteluvaiheessa pyrin kiinnittämään huomiota miellekartassa huomioituihin asioihin (kuvio 3). Erityisesti mukavuus ja vyötärön ympäryksen säädeltävyys pitää huomioida äitiysvaatetta suunnitellessa. Marttila-Vesalaisen ja Risikon (2005, 7) mukaan mukavuus vaatteessa koostuu monesta osasta. Kun vaate ei ole liian kuuma, ei kiristä tai purista, ei ole liian kylmä tai rajoita liikkumista, se tuntuu mukavalta. Vaatteen käyttötarkoitus ja sen toimivuus ovat myös vaatteen mukavuuden osatekijöitä. Lisäksi esteettisyys ja käyttötilanteeseen sopivuus lisäävät vaatteen mukavuuden tuntoa. Tunne vaatteen mukavuudesta muodostuu käyttäjän omien mieltymysten, fyysisten ja psyykkisten tuntemusten kautta. Myös käyttäjän odotukset ja aiemmat kokemukset vaikuttavat mielikuvaan mukavuudesta.

Piirsin kaikki ideat ylös, koska toimivuutta on helpompi arvioida kun voi tarkastella konkreettista kuvaa. Aluksi luonnostelin erilaisia (kuva 6.) paitamalleja ja niiden yksityiskohtia.

KUVA 6. Ensimmäisiä luonnoksia paidoista ja tunikoista

Luonnosteluprosessissa on helppo kehittää ideoita eteenpäin ja on helppo vertailla, kun ne ovat kuvallisessa muodossa. Ideoita vertaillessa käytin laatimaani miellekarttaa (kuvio 3). Erityisesti miellekartan kohtaa *säädeltävyys* oli helpompi käsitellä kuvana kuin ideana. Ensimmäisissä luonnoksissa (kuvat 6 ja 7) näkyy monia malleja joiden säädeltävyyttä ei ole vielä huomioitu mitenkään. Myöskään *teknisiä rajoitteita*, eli tuotannollisia ratkaisuja on helpompi käsitellä vasta piirroksessa. Miellekartan kohdan *materiaali* kanssa oli samoin. Ensimmäisistä luonnoksista osa olisi ollut hyvinkin jatkokehiteltäviä jos materiaali ei olisi näin rajoitettu.

KUVA 7. Ensimmäisiä luonnoksia housuista ja mekoista

4.2 Mallien karsinta ja kehittäminen

Luonnosteluvaiheen jälkeen piirsin yhdeksän mallia puhtaaksi Corel Draw-ohjelmalla. Miellekartassa (kuvio 3) nimeämäni asiat vaikuttivat karsintaan ja jatkokehittelyyn. Toimeksiantajan kanssa sovittiin, että malliston malleille annetaan suahilinkieliset nimet. Ylenius ja Mäki ehdottivat rauha, lempeys ja ilo-tyyppisiä nimiä.

Amani-housut (kuva 8) suunnittelin, koska mallistoon toivottiin rentoja housuja. Housujen vyötärökaitale jatkuu kaitaleina vatsakappaleen alle. Vatsan kasvaessa kaitale antaa tilaa. Takaa sivulta tulee eteen nauhat, jotka menevät metallilenkkien läpi ja näillä voidaan säätää vyötärö sopivaksi. Lisäksi vatsan alta kiertää nyörikuja, jotta lantiolta voi säätää istuvuutta. Tässä mallissa toteutuu erityisen hyvin miellekartan osa-alueet *säädeltävyys, rentous, mukavuus ja yksityiskohdat*. Amani tarkoittaa rauhaa.

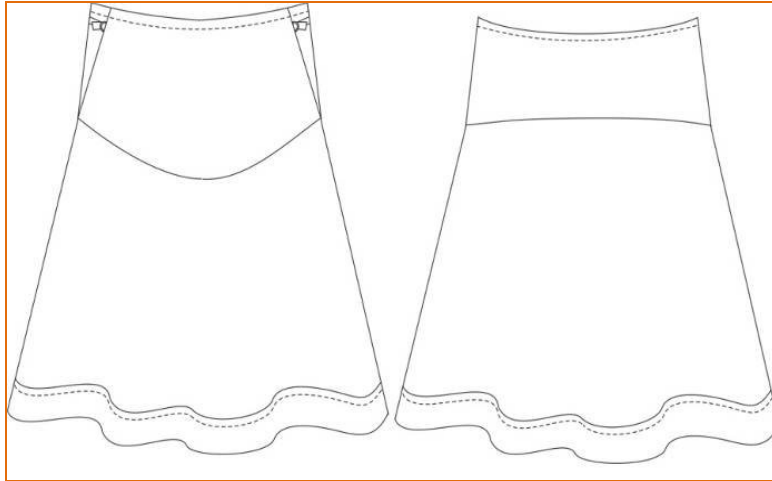
KUVA 8. Amani- housut

Ensimmäisessä versiossa essumekko Furahassa (kuva 9) on sivuilla kiilat joiden yläreunassa on kuminauha kuja. Kiilojen toimivuus mietitytti, mutta malli on muuten mielestäni toimiva. Furaha-mekossa toteutuu miellekartan osa-alueet *säädeltävyys*, *rentous* ja *trendikkyys*. Furaha tarkoittaa iloa.

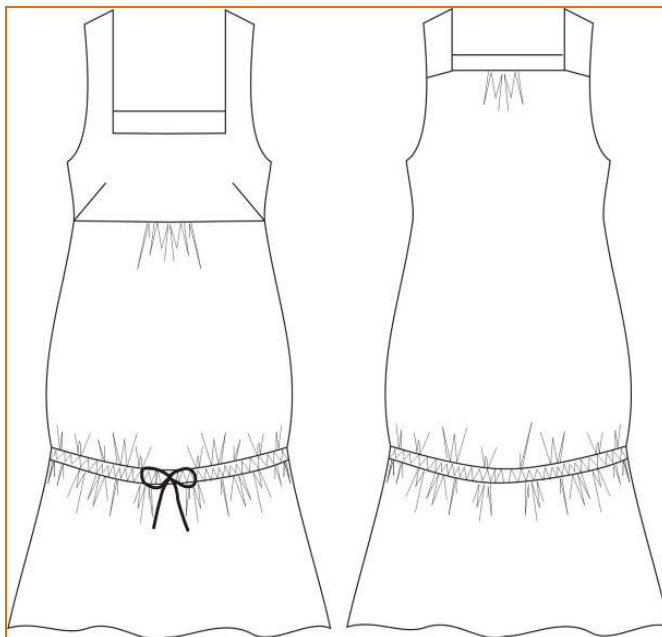
KUVA 9. Furaha- mekko

Upole-hameessa (kuva 10) on samanlainen vyötärökaitale sivuilla kuin Amani-housuissa. Upole-hame on malliltaan hyvin yksinkertainen ja se on myös helppo toteuttaa, ja näin tulee huomioitua miellekartan osa-alue *tekniset rajoitteet*. Upole-hameessa toteutuu miellekartan osa-alueet *säädeltävyys*, samalla tavalla kuin Amani-housuissa. Lisäksi malli on rento ja mukava. Upole tarkoittaa lempeyttä.

KUVA 10. Upole-hame

Umoja-tunikassa (kuva 8) on säätövaraa vatsan alapuolella kulkevassa nyörissä. Tunikan yläosa on aika kiinteä ja äitiysvaatteen pitäisi kuitenkin muuntautua raskauden edetessä. Malli on trendikäs, rento ja mukava. Umoja tarkoittaa harmoniaa.

KUVA 11. Umoja-tunika

Luzuri-mekossa (kuva 12) säätömahdollisuus on ratkaistu vyöllä. Mekon leikkaus-
saumoja täytyy vielä miettiä. Malli on ainoa jatkokehittelyyn otettu hihallinen mekko
ja sen sopivuutta malliston kokonaisuuteen täytyy miettiä. Tässä ensimmäisessä versi-
ossa rinnan alta kulkeva kaitale yhdistää ylä- ja alakappaleen ja muuttuu vyöksi vasta
takakappaleella, mikä rajoittaa säädeltävyyttä. Miellekartan osa-alueista *hyvin istuva*
toteutuu yläosan kohdalla. Vatsan kohdalla ei myötäile vatsaa, vaan antaa sille hyvin
tilaa. Näin toteutuu miellekartan osa-alue *vatsan kasvu*. Luzuri tarkoittaa kauneutta.

KUVA 12. Luzuri-mekko

Upendo-tunikassa (kuva 13) on samoja asioita mietittävänä kuin Umoja-tunikassa.
Yläosa on hyvin kiinteä ja raskauden edetessä myös rinnat tarvitsevaa lisää tilaa kas-
vaessaan, niin kuin miellekartassa on todettu. Tunika on kuitenkin hauskan mallinen ja
se sopisi malliston henkeen, joten mallia jatko kehitellään. Malli ei saisi mennä liian
monimutkaiseksi, koska silloin sen tuotanto hankaloituu. Upendo tarkoittaa rakkautta

KUVA 13. Upendo- tunika

Wema-mekko (kuva 14) on kivan mallinen mutta ei ole tarpeeksi muuntautuva kooltaan äitiysvaatteeksi jos se valmistetaan joustamattomasta kankaasta. Miellekartan osa-alue materiaali ei siis toteudu, muuten mallissa on hauskoja *yksityiskohtia*. Tyyliltään se on juhlavampi kuin muut mallit, joten se ei sovi malliston yhtenäiseen linjaan. Wema tarkoittaa lempeyttä.

KUVA 14. Wema-mekko

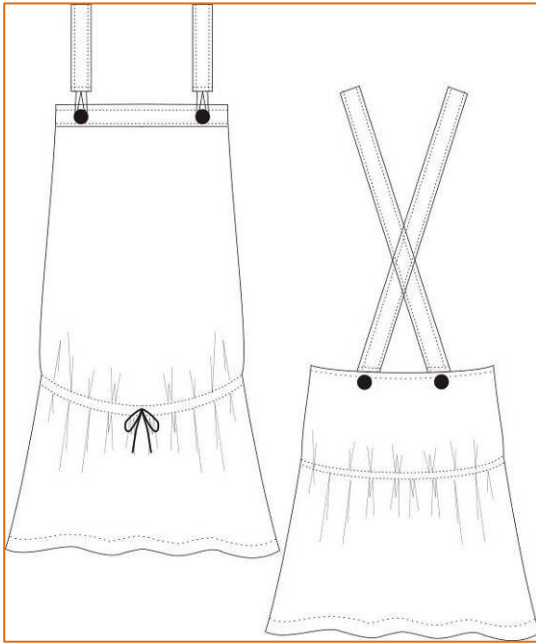
Usuhupa-paita (kuva 15) on ainoa malliston paitapusero. Paidassa on hihat, jotka ovat takaa auki, joten ne eivät kiristä. Hihan takasaumaa ei siis ole vaan kappaleet menevät päällekkäin takaa. Miellekartan osa-alue *mukavuus* ja *materiaali* toteutuvat tässä paidassa. Malli on käytännöllinen, mutta samankaltaisia on tarjolla monella äitiysvaate-merkillä, joten sen teettäminen ei välttämättä ole järkevää Tansanian kaltaisissa olosuhteissa. Usuhupa tarkoittaa ystävyyttä.

KUVA 15. Usuhupa- paitapusero

Hidaya-liivihame (kuva 16) on hauska malli, mutta sen toimivuudessa on vielä ongelmia. Nyörikuja takana tekisi luultavasti pussia vyötärölle. Mekkoon voisi tehdä samanlaiset kiilat kuin Furaha-mekossa, mutta silloin malli olisi jo liian samanlainen kuin Furaha-mekko. Miellekartan osa-alueista *yksityiskohdat* toteutuu, mutta *hyvin istuva* ei. Hidaya tarkoittaa kaunista.

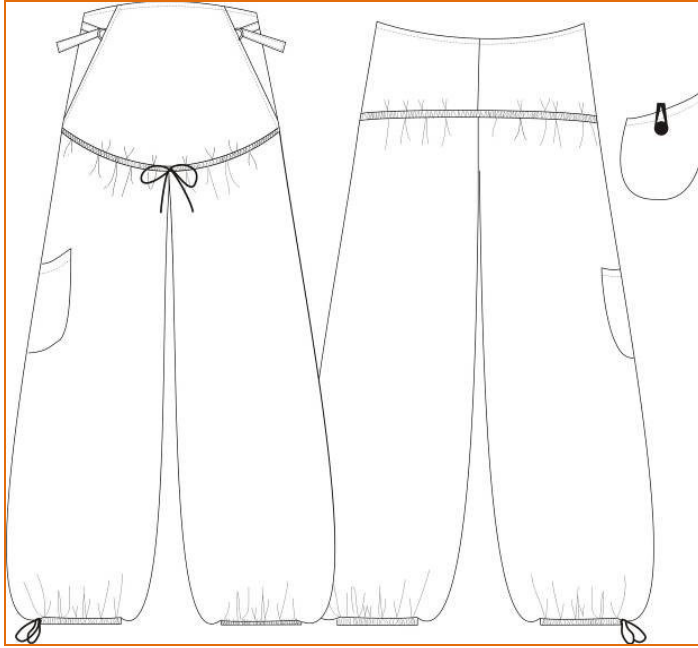

KUVA 16. Hidaya-liivihame

4.3 Valmis mallisto

Keskustelin ohjaavan opettajan Iiona Kaupin kanssa suunnittelemistani malleista ja niiden toimivuudesta käytännöstä. Keskustelun jälkeen tein malleihin muutoksia ja lähetin uudet kuvat toimeksiantajalle. Lähetin mallikuvat myös toimiantajille. Mirka Ylenius ja Salome Mäki kommentoivat malleja ja antoivat kehitysideoita. Tämän jälkeen tein muutokset malleihin ja valitsimme toimeksiantajan kanssa lopulliset mallit.

Amani-housujen (kuva 17) nyörien päät siirtyivät eteen. Lahkeiden nyörit vaihtuivat kuminauhoihin, koska raskaana olevan naisen voi olla vaikea kumartua kiristämään nyöriä. Kuminauhasta jalat pääsevät läpi ja silti se pitää lahkeen pussilla. Taskun suuhun lisäsin lenkin, jotta taskun reuna pysyy paikoillaan.

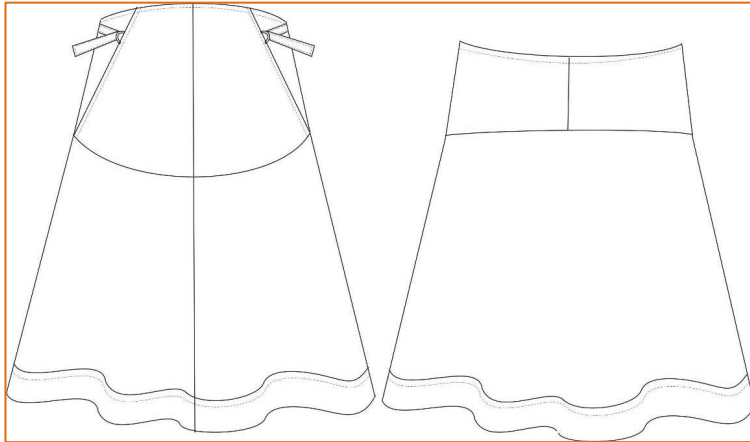
KUVA 17. Amani- housut

Furaha-mekon (kuva 18) kiiloihin tuli samanlainen säätömahdollisuus kuin Amani-housuissa. Taakse lisäsin sauman istuvuuden parantamiseksi ja kankaanleikkuuta ajatellen.

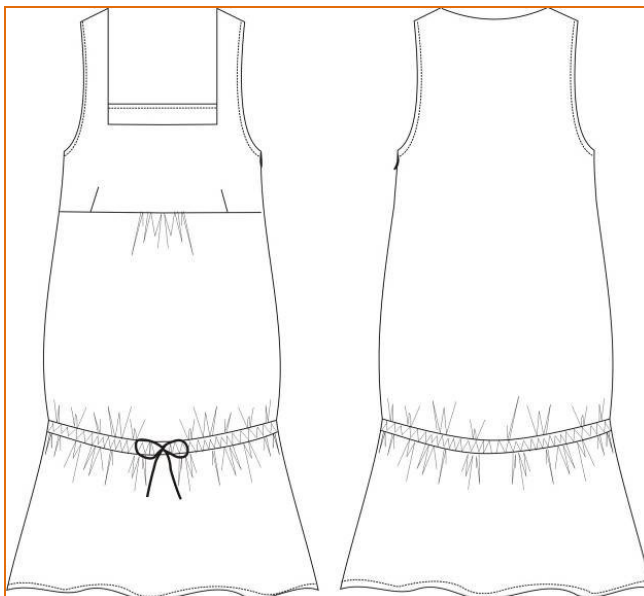
KUVA 18. Furaha-mekko

Upelo-hameeseen ei tarvittu muita muutoksi kuin sauma keskelle taakse vyötärökaitaleeseen, johon näin saadaan kauniimpi muoto.

KUVA 19. Upole-hame

Umoja-tunikan (kuva 20) malli suoristui, jotta saadaan lisää tilaa rinnoille. Takankappaleen yläosasta poistin poimut, jotta ne eivät aiheuttaisi turhaa pussitusta hartioille. Pääntien muoto takaa myös muuttui hieman. Rintamuotolaskosten paikat muuttuivat ja laskokset pienuivät.

KUVA 20. Umoja-tunika

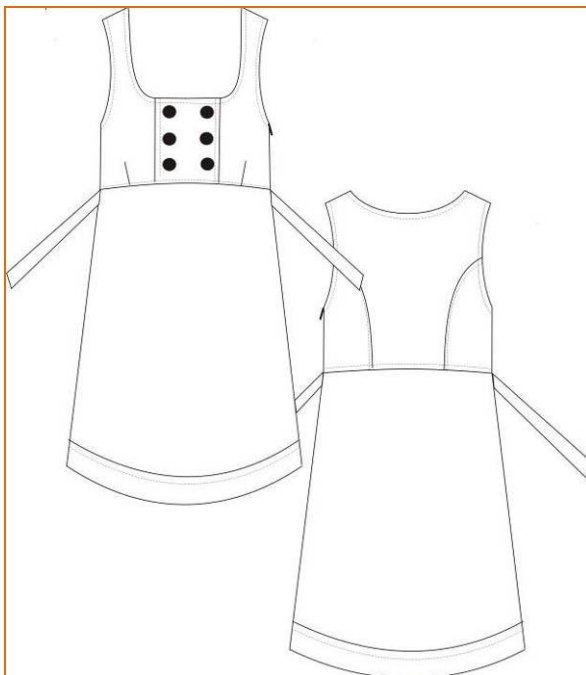
Luzuri-mekon (kuva 21) vyön kiinnityskohta muutettiin niin, että se on kiinni vain keskeltä edestä. Vyön alla on nyt sauma, joka yhdistää yläetu- ja alaetuosan. Tällöin saadaan lisää säätövaraa koko vartalon ympärille.

KUVA 21. Luzuri-mekko

Upendo-tunikan (kuva 22) malli suoristui myös hieman ja eteen lisäsin pienet muoto-
laskokset. Sivusaumoihin laitoin vyöt, jotta vaatteen istuvuutta voi säädellä.

Helman muoto muuttui hieman.

KUVA 22. Upendo-tunika

Wema- ja Hidaya-mekot sekä Usuhupa-paitapuseron jätin pois jatkokehittelystä. Usuhupa-paitapusero (kuva 15) on liian tavallinen malli, jonka kaltaisia löytyy monelta valmistajalta. Wema-mekon (kuva14) materiaaliksi ei sovi joustamaton puuvillakangas. Malli toimisi äitiysvaatteena jos sen voisi valmistaa joustavasta materiaalista. Hidaya-mekkoa (kuva 16) olisi tarvinnut muuttaa paljon jotta se olisi toimiva. Mallista olisi tullut liian samanlainen Furaha-mekon (kuva 9) kanssa. Toimeksiantaja valitsi neljä mallia, Amani-housut (kuva 17), Upole-hameen (kuva 19), Umoja-tunikan (kuva 20) ja Luzuri-mekon (kuva 21). Näistä valmistin mallikappaleet.

5 MALLIKAPPALEIDEN TESTAUS

5.1 Tuotanto-olosuhteiden huomioiminen valmistuksessa

Kaavoitin mallit Grafis-kuositteluohjelmalla kokoon Suomalaiset naiset B40 pituusluokka 168. Käytin apuna valmiita äitiysvaatteen kaavoja hahmottaakseni raskausvatsan mittasuhteita muuhun vartaloon. Muutin kaavat Grafiksella kokoon B36 jotka tulostin. Mallikappaleet valmistin tähän kokoon koska mallini oli tämän kokoinen.

Valmistin vaatteet niin kuin ne valmistettaisiin tuotantomaassakin. Tein kaikkiin vaatteisiin pussisaumat. Sauma tehdään niin että ensin ommellaan sauma oikeat puolet päällä, jonka jälkeen työ käännetään, sauma silitetään ja sauma ommellaan uudestaan työn nurjalta puolelta. Näin huolittemat reunat jäävät saumarakenteen sisään, ikään kuin pussille. Käytin tätä saumarakennetta, koska esimerkiksi työharjoittelupaikassani Tansaniassa ei ole huolittelukoneita. Muuten pyrin mahdollisimman yksinkertaisiin ratkaisuihin.

5.2 Sovitus

Käytin apuna sovituksissa mallinukeille tarkoitettua lisävatsaa. Aloitin valmistuksen Upole-hameesta, koska siinä on samanlainen vatsan päälle tuleva kappale kuin Amani-housuissa. Siksi pystyin tekemään samat muutokset housujen kaavaan kuin hameen kaavaa. Vatsan päälle tuleva kappale oli aluksi liian korkea, eikä istunut hyvin. Vyötärökaitale oli myös takaa liian korkea (kuva 23).

KUVA 23. Ensimmäinen proto Upole-hameesta

Vatsan päälle nousevaan kappaleeseen tehtiin muotolaskokset (kuva 24). Vyötärökai-
taletta madallettiin takaa ja keskitakasaumaan tehtiin poistoa (kuva 25). Vyötärökappaleiden muutosten jälkeen helma lähti kaartumaan väärään suuntaa ja korjaukseksi keskelle eteen tehtiin sauma (kuva 25).

KUVA 24. Muotolaskokset Upole- hameessa

KUVA 25. Korjattu vyötärökaitaleen muoto ja takakappaleen sisäänotto

Lopullinen Upole-hame (kuva 26) on tasapainoinen kokonaisuus ja ensimmäisen koekappaleet virheet saatiin korjattua. Vyötärön ympäryksen säätömahdollisuus toimii ja vaate istuu kauniisti.

Kaikki koekappaleet lähetettiin toimeksiantajalle ja Mirka Ylenius ja Salome Mäki arvioivat malleja ja antoivat niistä kommenttinsa puhelimitse. Myöhemmin pyysin heiltä samat kommentit vielä sähköpostitse (liite 2). Toimeksiantajat sovittivat vaatteet ei raskaana olevalle naiselle, ilman tekovatsaa. Mallin koko oli noin 36 ja pituus 172 cm. Upole-hame ei mennyt heidän mallilleen alakautta päälle, niin kuin kuvissa olevalle mallille. Hameeseen saatetaan siis myöhemmin lisätä vetoketju keskelle taakse tai sivuun. Muuten malli oli toimeksiantajan mielestä hyvä, hameen pituus oli sopiva ja kangas ihana.

KUVA 26. Lopullinen Upole-hame

Amani-housuissa (kuva 27) vatsan päällä oleva kappale istui jo hyvin, koska muutokset oli tehty Upole-hameen vastaavassa kappaleessa. Housuihin voisi lisätä hieman väljyyttä lantiolle. Valitsin housujen miehustakankaaksi mustan puuvillakankaan, ja käytin Kitenge- kangasta tehosteena. Päädyin tähän vaihtoehtoon, koska näin kirkas kuosi ei mielestäni toimisi housuissa. Myös myynnin kannalta ajatellen kuviolliset housut eivät välttämättä myisi kovin hyvin Suomessa.

KUVA 27. Amani-housut

Toimeksiantajan mielestä malli toimii hyvin ja tehostevärit toimivat hienosti. Lahkeet jäivät 172 cm pitkälle mallille liian lyhyiksi. Kaavat on tehty pituusluokkaan 168 cm, mutta koska lahkeissa on kiristysnauhat ei haittaa vaikka lahje olisi hieman pidempi, joten lahjetta vois vielä pidentää. Lahje on hyvän näköinen myös polven alle kiristettynä.

Värikäs kitenge-kangas toimii kuitenkin hyvin tehosteena housuissa ja piristää housujen ilmettä. Kitenge-kangassa on vatsakappaleen alavarassa, nyöreissä ja vyökappaleiden nurjilla puolilla (kuva 28).

KUVA 28. Yksityiskohtia Amani-housuista

Umoja tunikan pääntietä täytyy vielä suurentaa (kuva 29). Vatsan alta kulkevaa nyörikujaa täytyisi laskea hieman alemmaksi. Leikkausauma rinnan alla on liian korkealla. Muuten malli on toimiva ja hauska. Toimeksiantaja teki samat havainnot kuin minä nyörikujasta ja pääntiestä. Muuten he olivat malliin erittäin tyytyväisiä myös siksi, että se näyttää hyvältä ei raskaana olevalla, joten se toimii koko raskauden ajan ja sen jälkeenkin. Toimeksiantaja piti myös kankaasta paljon. Vaikka kangas näyttää ensin hurjalta, päällä vaate toimii yllättävän hyvin.

KUVA 29. Umoja-tunika

Luzuri- mekossa (kuva 30) rinnan alla kulkeva sauma on liian korkealla. Muuten malli istuu kauniista ja laskokset antavat tilaa vatsalle. Mekon vyö (kuva 31) on vain keskeltä edestä kiinni, joten se ei estä laskosten aukeamista vatsan kasvun mukana. Luzuri-mekko toimii myös hieman juhlavampana vaatteena.

Toimeksiantajan mallille mekko ei istunut takaa hyvin, mutta minun sovitusmallilleni taas istui. Tämän mallisissa mekoissa ongelma on yleinen. Selän pituus ja vartalotyyppi vaikuttavat istuvuuteen. Toimeksiantajan piti muuten mallia ja kangasta kauniina.

KUVA 30. Luzuri-mekko

KUVA 31. Luzuri-mekon vyö

6 ARVIOINTI

Harrisonin suunnitteluprosessimallinnuksessa viimeinen vaihe on saavutettu tulos. Omassa mallissani saavutettavan tuloksen kohdalla arvioin tulokseksi asetettua *tyylikkäitä ja toimivia äitiysvaatteita*. Mielestäni tämä tavoite toteutui. Saavutetun tuloksen kohdalla on mainittu myös eettisyys ja tekijöiden sekä käyttäjien elämänlaadun parantaminen. Tätä en pysty vielä arvioimaan, koska malliston tuotanto ei ole käynnistynyt eikä mallisto ole vielä myynnissä.

Lopullisessa mallistossa on viisi mallia, joista neljästä on tehty koekappaleet. Ajatuksena on, että myös Upendo-tunikasta (kuva 22, sivu 31) tehdään vielä koekappale, mutta opinnäytetyöhöni se ei ajanpuutteen takia päässyt. Toimeksiantaja piti kaikista yhdeksästä puhtaaksi piirretystä mallista (kuvat 8 - 16, sivu 23 - 27) ja tulevaisuudessa tuotannon käynnistyttyä osa niistäkin nostetaan jatkokehittelyyn ja tuotantoon. Miellekartassa (kuvio 3, sivu 20) määrittelemäni malliston suunnitteluun vaikuttavat osatoteutuivat. Kaikki malliston vaatteet sopeutuvat kohderyhmän vartalonmuutoksiin hyvin. Säättömahdollisuus toteutuu erityisen hyvin mielestäni Amani-housujen ja Upole-hameen vatsakappaleissa. Mallisto ei noudattele viimeisempiä trendejä, vaan mallit ovat käytännöllisiä ja klassisia. Tansanialaisten kankaiden kuosit vaihtelevat laidasta laitaan ja uskon löytäväni tulevaisuudessakin kauniit ja trendiin sopivat kankaat malleihin. Mielestäni mallisto on toimiva ja täyttää sille asetetut tavoitteet. Toimeksiantaja on kokonaisuudessaan erittäin tyytyväinen mallistoon ja vakuuttunut malliston toimivuudesta käytännössäkin (liite 2) ja sehän on minulle suunnittelijana tärkeintä.

Satunnaisena sivuhaittana voisin mainita maantieteelliset välimatkat. Toimeksiantajani on Peräseinäjoella, joten kaikki kommunikaatio on tapahtunut puhelimitse ja sähköpostilla. Tämä tosin oli tiedossa jo projektin alussa, joten sen olisi voinut laittaa suunnitteluprosessi mallin kohtaan rajoitteet.

7 POHDINTA

Nyt prosessin loppuvaiheessa pää on aivan pyörällä. Tutkimuksellisuus ja vaatesuunnittelun yhdistäminen tuntui aluksi vaikealta ja vähän turhalta. Kun sain aiheekseni äitiysvaatemalliston, ymmärsin tutkimuksen teon tärkeyden paremmin. Odotusajan vaatteessa on paljon ominaisuuksia, joita on vaikea huomioida ilman asiaan perehtymistä. Olin innoissani aiheestani ja malliston suunnittelu ei minua sinänsä pelottanut. Kirjallisen osuuden tekeminen tuntui ylitsepääsemättömältä vuorelta. Tavu tavulta kirjallinen osuuskin on kuitenkin valmistunut.

Haastattelututkimukseen olisin voinut paneutua enemmänkin ja miettiä kysymyksiä tarkemmin. Myös haastateltavien määrä olisi voinut olla laajempi ja haastattelu aineistoin analyysiä olisi pitänyt miettiä tarkemmin kysymyksiä miettiessä. Toisaalta olen tyytyväinen haastatteluun siinä mielessä että se oli ensimmäinen tekemäni haastattelututkimus. Minua auttoi se, että haastateltavat olivat tuttujani ja kertoivat mielellään äitiysvaateista. Keskustelua siis syntyi helposti ja haastattelukysymykset toimivat hyvänä pohjana keskustelulle. Haastattelussa auttoi myös se, että kaikki haastateltavat olivat turhautuneita äitiysvaatteiden tarjontaan ja näin ollen mielipiteitä aiheesta riitti. Haastattelututkimuksen tulokset auttoivat minua huomioimaan monia asioita suunnittelussa.

Suunnitteluvaihe sujui mielestäni hyvin. Heti aiheen saatuani päässäni alkoi pyöriä ideoita, joten heti kun varsinainen piirtäminen alkoi, paperit täytyivät helposti. Huomasin miten paljon mallisto oli päässäni pyörinyt, kun heräsin yöllä piirtämään malleja ylös, jotta pystyin jatkamaan unta. Viivapiirrosvaiheessa mallit olivat jo aika pitkälle mietittyjä. Mallit, jotka toimeksiantaja valitsi, olivat myös minun suosikkejani, joten valmistusvaiheeseen oli mukava lähteä.

Prototyypin valmistukseen ja sovitukseen olisin voinut varata enemmän aikaa. Kuitenkin elämässäni on, kumma kyllä, muitakin tapahtumia kuin opinnäytetyö, joten siinä ajassa tein sen, mikä oli mahdollista. Kun mallisto joskus päätyy tuotantoon, täytyy osasta malleja vielä tehdä uudet koekappaleet. Toisaalta mallisto luultavasti kasvaa ja silloin voi kehittää eteenpäin myös vanhoja malleja. Tietenkin olisi hienoa jos tässä vaiheessa olisi myös käyttäjien mielipiteitä, mutta tähän ei sitä tullut.

Olen tyytyväinen että kuuntelin ohjaavia opettajia, jotka kehottivat tutkimaan ensin ja tekemään vasta sitten. Suunnitteluvaiheeseen päästyäni tutkimuksestani oli oikeasti hyötyä. Harrisonin suunnittelunprosessimallin käyttö auttoi minua miettimään ja tuomaan esille prosessiin vaikuttavia asioita. En usko, että olisin ilman mallin käyttöä huomannut selvittää niin monia tähän mallistoon vaikuttavia asioita.

Kokonaisuudessa antoisinta prosessissa on ollut miettiä Malaika-malliston tulevaisuutta. Koska olen ollut Tansaniassa ja tehnyt jo samanlaista työtä siellä tiedän, miten suuri vaikutus Malaika-mallistolla voi olla tulevaisuudessa sen tekijöiden elämään. Paikallisille ompelijoille ei opeteta pelkästään ammattia vaan myös annetaan työtä. Olemme jo keskustelleet mahdollisuuksista tuotannon käynnistämisestä toimeksiantajan kanssa. Realistisesti olisi mahdollista lähteä Afrikkaan kesällä 2010 ja Malaika-äitiysvaatemallistoa voisi ostaa kaupoista vuonna 2011. Tämän kaltainen työ olisi minulle unelmatyötä ja tuntuu hienolta, että olen voinut tehdä opinnäytetyöni tämän unelman saavuttamiseksi.

Kaiken kaikkiaan voi todeta saavuttaneeni tavoitteeni. Olen onnistunut kehittämään äitiysvaatemalliston, jonka valmistus on mahdollista yksinkertaisissa olosuhteissa yksinkertaisilla menetelmillä. Onnistuin myös kehittämään toimivia ratkaisuja, kun käytävissä on vain joustamattomat kankaat. Hyvä tulos on myös se, että minun mahdollista työllistyä malliston tuotantovaiheessa tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 2005. Ilmaisuu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi.

Anttila, Pirkko 1992. Käsiyön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.

Batterbee, Katja, Koskinen, Ilpo & Mattelmäki, Tuuli 2003. Empathic design User Experience in Product Design. Helsinki: IT-press.

Boncamper, Irma 2004. Tekstiilioppi kuituraaka-aineet. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Björkqvist, Stig- Eyrik, Arstila, Antti, Hänninen, Osmo & Nienstedt, Walter 1993. Ihmisen fysiologia ja anatomia. Porvoo: WSOY.

Fida International 2009. Järjestön WWW-sivut
<http://www.fida.info/cgi-bin/linnea.pl?document=00010671>. Haettu 19.3.2009.

Fry, Ron 191. How to Study. Hawthorne: The Career Press.

Hirsijärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Huotari, Petteri, Laitakari-Svärd, Ira, Laakko, Johanna & Koskinen, Ilpo 2003. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.

Hyysalo, Sampsa 2006. Käyttäjätieto ja käyttäjätutkimuksen menetelmät. Helsinki: Edita.

Hälinen, Sirpa & Rytönen, Auli 1999. Arkipäivän onni – vaatteita erityisryhmille. Helsinki: Hakapaino Oy.

Häti-Korkeila, Marjatta & Kähönen Hannu 1981. Tuote suunnittelun perusteita. Porvoo: WSOY.

Kari, Kristiina 2006. Kohdusta leikkikehään: äitiys- ja vauvamuotia kuluttajan tarpeen mukaan. Pro gradu –työ. Lapin yliopisto.

Kitzinger, Sheila 1990. Saamme vauvan. Espoo: Weilin + Göös.

DR. MacDougal, Jane 2004. Odotusaika viikko viikolta. Helsinki: Perhemediat.

Malaika 2008. Yrityksen WWW-sivut.

[http://verkkokauppa.malaika.fi/\(epages/GPL.sf/secCzT_xrceRIA/?ObjectPath=/Shops/06102008-103217\)](http://verkkokauppa.malaika.fi/(epages/GPL.sf/secCzT_xrceRIA/?ObjectPath=/Shops/06102008-103217)) Päivitetty 19.1.2009. Luettu 18.3.2009.

Marttila-Vesalainen, Ritva, Risikko, Tanja 2005. Vaatteet ja haasteet. Porvoo: WSOY.

Morgan, Petty, Saucer, Carolinen & Torg Elisabeth 2000. Naisen käsikirja. Keuruu: Otava.

Musgrave, Belinda 1987. Patterns for pregnancy. London: B.T. Batsford Ltd.

Pakkala, Liisa, Rantala, Sirkka, Sillanpää- Suominen, Hilikka & Syrjä, Pirkko-Liisa 1976. Vaatetusalan tekstiilioppi. Helsinki: WSOY.

Pimiäinen, Minna 2008. Äitiysvaatemalliston käyttäjälähtöinen suunnittelu. Muotoilun koulutusohjelma. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Raunio, Anna-Mari & Seitamaa-Hakkarainen, Pirita 1999. Liitteitä – Attachments kirjoituksia käsityötieteestä. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.

Saarikoski, Seppo 1992. Synnytysopin perustiedot. Tampere: Legekustannus.

Talvenmaa, Päivi 1998. Tekstiili ja ympäristö. Helsinki: Tekstiili- ja vaateusteollisuus.

Ylenius, Mirka 2009. Sähköpostikeskustelu 17.3.2009. Yrittäjä. Malaika .

KUVALUETTELO

KUVA 1. Tangawizi- malliston asuja ja laukkuja

KUVIO 1. Teknologisen suunnitteluprosessin malli (Harrison 1982). Anttila, Pirkko 1993, 97. Teoksessa Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY:n graafiset laitokset.

KUVIO 2. Sovellettu Harrisonin teknologisen suunnitteluprosessin malli. Valopaasi, Eeva 2009

KUVA 2. Tansanialaisia kitenge kankaita.

<http://pokeyadventures.blogspot.com/2008/02/kitenge-kraziness.html> . Päivitetty 17.2.2008. Luettu 8.4.2009

KUVA 3 Vatsan kasvu raskauden aikana. Kitzinger, Sheila 1990. Saamme vauvan. Espoo: Weilin+ Göös

KUVA 4. Vauva kasvaa ja kasvattaa äidin vatsaa. Peltonen 1994. Suuri vauvakirja. Porvoo: WSOY

KUVIO 3. Miellekartta äitiysvaatteen suunnittelusta

KUVA 5. Inspiraatiokollaasi

KUVA 6. Ensimmäisiä luonnoksia paidoista ja tunikoista

KUVA 7. Ensimmäisiä luonnoksia housuista ja mekoista

KUVA 8. Amani- housut

KUVA 9. Furaha- mekko

KUVA 10. Upole-hame

KUVA 11. Umoja –tunika

KUVA 12. Luzuri- mekko

KUVA 13. Upendo- tunika

KUVA. 14. Wema- mekko

KUVA.15. Usuhupa- paitapusero

KUVA. 16 Hidaya- mekko

KUVA 17. Amani- housut

KUVA 18. Furaha- mekko

KUVA 19. Upole- hame

KUVA 20. Umoja- tunika

KUVA 21. Luzuri- mekko

KUVA 22. Upendo- tunika

KUVA 23. Ensimmäinen proto Upole-hameesta

KUVA 25. Korjattu vyötärökaitaleen muoto ja takakappaleen sisäänotto

KUVA 26. Lopullinen Upole- hame

KUVA 27. Amani- housut

KUVA 28. Yksityiskohtia Amani- housuista

KUVA 29. Umoja- tunika

KUVA 30. Luzuri- mekko

KUVA 31. Luzuri –mekon vyö

Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

Vaate 4

Vaate 5

Vaate 6

Vaate 7

Vaate 8

Vaate 9

Vaate 10

Vaate 11

Arviointia

Lähettäjä: "Malaika" <company@malaika.fi>

Jakelu: "Valopaasi Eeva Maria" <EEVA.Valopaasi@mail.mamk.fi>

Päivämäärä: keskiviikko - 14 lokakuu, 2009 16:00

Moikka!

Laukut saatu kuvattuu, käy toki kurkkaamas uusia kuoseja:

<http://verkkokauppa.malaika.fi/epages/GPL.sf/sec3XRTOBAFmyE/?ObjectPath=/Shops/06102008-103217/Categories/%22Tansanialaiset%20laukut%22>

Eik oo hienoi??:D

Tässä arviota niistä mallikappaleista:

Eliikkäs sovittajamme oli kokoa 36, 172cm pitkä, kuppikoko C.

Tunika:

- loistava malli, hieno
- tehokkaan värinen kangas, ensisilmäyksellä hurja mutta päällä näyttää upealta
- hihansuut kireät
- kaula-aukko saisi olla isompi
- "rintaleikkaus" voisi olla alempana, rinnat ei oikein istuneet kohdilleen :D
- pituus sopiva
- kiristynauhakuja liian ylhäällä, voisi olla samalla kohdalla kuin housuissa
- voisi ajatella pitävänsä myös ei-raskaana

Mekko:

- kaunis malli ja kangas
- kiristysnauha liian ylhäällä
- tämän pituiselle henkilölle liian lyhyt
- alaselkä "lököttää"

Housut:

- "siististi cool!"
- kivat kesähousut, myös polven alapuolelle kiristettynä
- liian lyhyet kokomittaisena
- hienot tehostevärit
- myös ei-raskaanaoleville toivottu!

Hame:

- ihana! magee kangas
- pituus sopiva
- ei mene lantiolta päälle, laitettiin yläkautta
- vetoketju?

Trikookaistale olisi luonnollisesti parempi etuosassa mutta olit osannut korvata asian kätevällä ratkaisulla.

Vaatteet on varmasti mahdollista toteuttaa käytännössäkin ja laita siihen että tuotannon aloittamista suunnitellaan!

Yhteistyöstä sen verran, että meidän pää on takelellut paljon - anteeksi! Asioita aina kertyy niin paljon että sitten jotain unohtuu. Ehkäpä tässä matkan varrella ollaan jotain opittu. Sinä olet yhteydenpidon hoitanut varsin mallikkaasti, kiitos siitä! Ja kaikesta muustakin. :) Nyt ollaan tässä vaiheessa ja katsotaan mitä Iskällä on suunnitelmissa!

Kysy vielä jos tarvii tarkennella.

Terkuin Mirka